

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉපැරණි කෘෂිවගා රටාව

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව
කෘෂි පර්යේෂණ පුහුණු ආයතනයේ
පර්යේෂණ නිලධාරී,
ආචාර්ය උදය රාජපක්ෂ
සමග සාකච්ඡා කළේ
අමල් උඩවත්ත

අද අප රට ගොවිතැන් සඳහා විවිධ වූ තාක්ෂණික ක්‍රම අනුගමනය කළත් අපේ අතීතය දෙසට හැරී බලන විට පෙනී යන්නේ ඉතා දිගු අතීතයකට ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිවගා රටාව හිමිකම් කියන බවයි. ආචාර්ය ශිරාන් දැරණියගලට අනුව ක්‍රි.පූ. 10 වන සියවස වලදී ශ්‍රී ලංකාවේ විසූ ආදි මානවයින් ගින්නේද ලබා ගැනීමේ ක්‍රම මැටි කර්මාන්තය පිළිබඳවත් අවබෝධයක් ලබා තිබුණු බව පෙනී යයි. එසේම ක්‍රි.පූ. 3 වන හා 4 වන සියවසවල ගොවිතැන් කළ මානවයින් විසූ බව බවදෙඹ ලෙන වැනි තැන් කැණීමේදී, පෙනී යන බවද ආචාර්ය ශිරාන් දැරණියගල තවදුරටත් පෙන්වා දෙයි.

මොවුන් බොහෝ විට සතුන් දඩයම් කිරීමත් හා අවශ්‍ය අනෙක් ආහාර ද්‍රව්‍ය වනයෙන් ලබා ගැනීමට පුරුදුවී සිටි බවද පෙනී යන තවත් කරුණකි. මේ නිසාම ආහාරවල ගුණ අගුණ ඖෂධීය ගුණය වැනිදේ පිළිබඳව යම් අවබෝධයක් ලබා ගැනීමටත් එම අවබෝධය පරපුරෙන් පරපුරට ඉදිරියට ගෙන යාමටත් ඔවුන්ට හැකිවී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ ආදි ගොවි ජනතාව, සංවර්ධනය වූ අනෙක් රටවල ජනතාව මෙන්ම වනයෙන් ලබාගත් විවිධ බීජ වර්ග තුමන්ගේ නිවෙස් වට පිටාවේ වගාකර ඇත. මේ නිසාම ක්‍රි.පූ. 6 හා 5 සියවස් වල මේ රටේ මිනිසා විසින්ම කෘෂිවගා පාරිසරික පද්ධතීන් නිර්මාණය කරන ලදී. මෙයින් පසුව ක්‍රමයෙන් මෙම ආදි ජනතාව වගාක්‍රම දියුණු කරන්නට පටන්ගත් අතර මෙවැනි ශිෂ්ඨාචාර වියළි කලාපයේ බොහෝ දියුණුවට පත්වීම නිසා වගා ක්‍රමද දියුණුවන්නට විය. එම යුගයේ අප රටේ ප්‍රධාන වගා රටාව වූයේ වී වගාවයි. මුල් යුගවලදී ජලයෙන් යටවන ගංගා

මිටියාවන් වල මූලිකම වී වගා කළ අතර, ගොඩබිම් වලින් ගොවිතැන ගොඩ වී වර්ග වගා කළෝය. ඉන්පසුව අනුරාධපුර, පොළොන්නරුව වැනි රාජධානි යුගවල, වැව් හා අනෙකුත් ජලාශ, පිහිටුවීම නිසා වී ගොවිතැන ඉතා සරුසාර තත්ත්වයකට පත්විය. ඉතිහාසය පෙන්වා දෙන්නේ මහාපැරකුම්, ධාතුසේන, මහසෙන්, පණ්ඩුකාගය, වසග වැනි රජවරුන්ගේ යුග ශ්‍රී ලංකාව කෘෂි තාක්ෂණික ක්‍රම අතින් ඉතා ඉහළ තලයක සිටිබවයි. මෙම යුගවලදී කළ ගොවිතැන්වලදී තිබුණු විශේෂ ලක්ෂණයක් වූයේ, යල හා මහ කන්න වලට සරිලන බෝග වගාවත් හා කෙටි හා දිගුකාලීන ප්‍රභේද සරුවට වගා කිරීමයි.

මහා වංශයට අනුව මහ පැරකුම් රජ සමයේදී ශ්‍රී ලංකාව සහලින් ස්වයං-පෝෂිත වූ අතර පිටරට වලට පවා සහල් යවා ඇත. තවත් විශේෂ හැකියාවක් වූයේ ආදි ගොවියාට විශේෂ වී ප්‍රභේද හඳුනා ගැනීමට හැකියාවක් තිබීමත්, දේශගුණික වෙනස්වීම් වලට ඔරොත්තුදෙන හා පලිබෝධ රෝග වලට ඔරොත්තු දෙන අන්දමේ බෝග වගා කිරීමට සමත් වීමත්ය. ක්‍රි.ව. 10 සියවසේදී ලියන ලද පූජාවලිය නම් වූ ග්‍රන්ථය මගින් පෙන්වා දෙන්නේ එම යුගයේදී ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ වී ප්‍රභේද 200 ක් පමණ තිබුණු බවයි. රොබට් නොක්ස් විසින් ලියන ලද "එද හෙලදිව" නම් ග්‍රන්ථයේ එකල විවිධ කාල වකවානු අනුව වලට සරුවට කෙරුණු වී වගාවන් ගැන සඳහන් වෙයි. වර්ෂ 1902 දී නුගවෙල දිසාව, මහනුවර තිබුණු ලද්දාන බෝග සහ කෘෂිකර්මාන්ත ප්‍රදර්ශනයේ දී දේශීය වී ප්‍රභේද 300 ක් පමණ ප්‍රදර්ශනය කරන ලදී. වර්ෂ 1993 අග වන විට

**ක්‍රි:පූ: 6 හා 5 සියවස් වලදී ශ්‍රී ලාංකික,
ආදි ගොවි ජනතාව විසින්ම කෘෂි පාරිසරික පද්ධතීන්
නිර්මාණය කර ඇත. පසුව ක්‍රමයෙන්
වගාක්‍රම දියුණු කළ ගොවිහු, ප්‍රධාන වගා ලෙස
වී වගාව කළෝය. ඔවුන් ගොඩත්, මඩත්, යන දෙකෙහිම
සරු වී වගාවක් කළ අතර, ක්‍රි:ව: 10 සියවසේදී
ලියන ලද පුජාවලිය නම් වූ ග්‍රන්ථයෙන්
පෙන්වා දෙන්නේ එම යුගයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ වී
ප්‍රභේද 200 ක් පමණ තිබුණු බවයි.**

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ පැළෑටි ජාන සම්පත් මධ්‍යස්ථානය මගින් වී ප්‍රභේද 3000 ක් පමණ සංරක්ෂණය කර ඇත. වී වගාව ගැන බලන විට එළහරකුන්ගෙන් හා මීගවයින්ගෙන් ලබාගත් ප්‍රයෝජන අප්‍රමාණය. ගොවි බිම් සැකසීමටත්, ගොයම් පැහැටටත් එළගවයින්ගෙන් හා මීගවයින් ගෙන් ඉමහත් ප්‍රයෝජන ලබා ගෙන ඇත. කිරි දෙනුන්ගෙන් ලබාගත් කිරි වලින්, බීමට අමතරව, කිරි, ගිනෙල්, වෙඬරු, මිකිරි, මෝරු යන පස්ගෝරස සාදන ලදී. එකල කිරි බීම එතරම් ප්‍රචලිත නොවූ අතර, කිරිබත් සෑදීම සඳහා එළකිරි යොදාගත් බව පෙනේ.

හේන් වගාව

මහ වනය මැද හෝ සුදුසු තැනක් තෝරා එළිපෙහෙලි කරගත් බිම් පෙදෙසක ගොවියා විසින් හේන්ක් සකසන ලදී. හේන් සැකසීමේදී වටිනා විශාල ගස් වර්ග වලට කිසිදු හානියක් සිදු කළේ නැත. පඳුරු ශාක වැනි කුඩා ගස් වර්ග පමණක් කපා බිම් ශුද්ධ කර හේන් සැකසුවේය. කපා බීම හෙළා ගස් දවාලූ අතර, එයින් ලැබුණු අළු තැටුම් පසට එකතු කළ අතර, එනිසා පසට බනිප් ලවණ වර්ගද නොඅඩුව ලැබුණේය. වසර ගණනාවක් පුරා මියගිය ශාක හා සත්ත්ව කොටස් ජීර්ණය වීමෙන් සරුවූ පසට වසර ගණනාවක් යනතුරුම සරු වගාවක් කළ හැකි තත්ත්වයක් ඇති විය.

එක් බිම් පෙදෙසක විවිධ බෝග රාශියක් වගා කළේය. මෙම බෝග අතර, මාශ බෝග, ගොඩ වී, කුරක්කන්, මෙතේරි, හින් මෙතේරි, තණ හාල් වැනි ධාන්‍ය වර්ග එද හේන් ගොවියාගේ ප්‍රධාන වගා බෝගය විය. මාප බෝග ලෙස උදු, මුං, මෑ වැනි ප්‍රෝටීන් බහුල බෝග වගා කළ නිසා එකල වැසියා ප්‍රෝටීන උාණතාවෙන් මහහැරුණු බව පැහැදිලිවම පෙනේ.

හේන්ක වට්ටක්කා, අළුපුහුල්, වැටකොළ, පතෝල, වම්බවු, තිබ්බොවු වැනි එළවළු බෝගත්, සාරණ මුගුණුවැන්න

වැනි පළා වර්ගත් මීගු බෝග ලෙස හේන් වගා කළේය. වියළි කලාපයේ වගා කළ තල හා අබ වැනි බෝග වලින් තෙල් ලබාගැනීම එද ගොවියාගේ සිරිත විය. පැණි රසැනි ආහාර හා සිනි සහිත ආහාර සෑදීමට අවශ්‍ය පැණි හා හකුරු ලබා ගැනීමට උක්, පොල් හා කිතුල් වගා කළෝය. කිතුල් බොහෝ විට සරුවට වැඩුණේ වනාන්තර වලය. ගෙවතු වලද කිතුල් වගා කළ අතර, පොල් වගාවද සරු විය. මේ සෑම බෝගයක්ම යල, මහ සහ මෝසම් වැසි ආරම්භයත් සමගම වගා කළේය. කපු හේන් වගාවද මහනුවර ප්‍රදේශයේ වියු ගොවින්ගේ ප්‍රධාන කාර්යයක් විය. අඩු ශ්‍රම ශක්තියක් වැය කරමින් කළ හේන් වගා වලින් වැඩි අස්වැන්නක් ගොවියාට ලැබිණි. මෙයට ප්‍රධානතම හේතුව වූයේ මීගු බෝග වගාවයි. මීගු බෝග වගාවේදී එක් බෝගයකට යම් හානියක් සිදුවුවත් අන් කිසිදු සියළු අස්වැන්නේ හානියක් හෝ එකල පැවති අන්දමට ආර්ථික හෝ පාඩුවක් හෝ සිදුවූයේ නැත. එකල ගෙවත්තක් වගා පද්ධතියක් ලෙස හැඳින්විය හැක. ගොවිහු ගෙවත්තක ඖෂධ පැළෑටි, පලතුරු විවිධ එළවළු බෝග හැරුණු කොට පොල්, පුවක්, කිතුල්, කෙසෙල්, උක් වැනි බෝග මෙන්ම ඉඟුරු, කහ, දෙහි, දෙඩම් වැනි බෝග විශේෂද වගා කළෝය. රජරට වගාව හැරුණු කොට මහනුවර වැනි කඳුකර පළාත් වලද ප්‍රචලිත වූ ගෙවතු වගාව පාරිසරික වශයෙන් සුවිශේෂ තැනක් ගත්තේය. විවිධ උස මට්ටම් වලින් සමන්විත වූ ශාක වගා කිරීම නිසා හිරු එළිය ඒ ඒ ශාකවලට අවශ්‍ය පමණට හොඳින් ලැබුණි. එසේම යටි වියන් ශාක නිසා පාංශු බාදනයද සිදු නොවුනි. මෙවන් ගෙවතු වල දක්නට ලැබුණු ආහාර හා ඖෂධ ශාකවල විවිධත්වය, මිනිසාට අවශ්‍ය පමණට ආහාර හා ඖෂධ අවශ්‍යතා සැපිරිය.

වනයෙන් ලැබුණු ආහාර

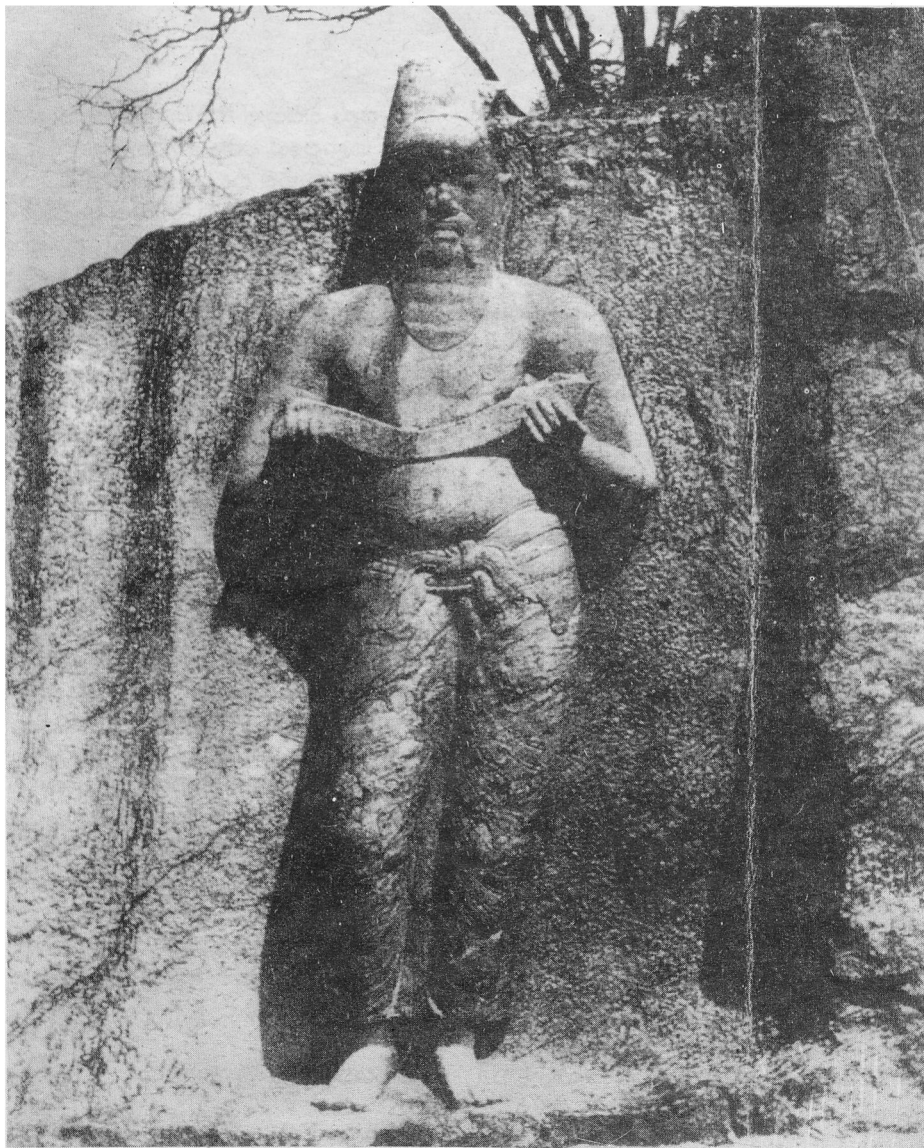
වනාන්තරයද ගම්වැසියාට ආහාර සැපයූ මහා ගබඩාවක් විය. වනයේ අලවර්ග, එනම් කටු අල, කිරි අල, ගෝනල වැනි දේන් හල්, බෙරලිය, මඩු, කිතුල්, ඉඳි හා තල්බඩ

තැලීමෙන් ලබාගත් පිටිද වනයෙන් ලබා දුන්නේය. නියං කාලයේදී තල්බඩ තලා පිටි ලබා ගන්නේය. ඉඳි, මොර, පලු, සියඹලා, උල්කෙන්ද වැනි පලතුරු වර්ගද, කොස් වල් දෙල් වැනි පෝප්‍ය ආහාරද වනාන්තරය ගැමියාට ලබා දුන් නේය.

ගිරාපලා, කංකුන්, වැනි පලා වර්ග හැරුණු කොට කෙළුම්, මානෙල්, කෙකටිය, වැනි පෝප්‍යදායී ශාක ආහාර ගම් ආශ්‍රිත ජලාශ්‍ර ප්‍රදේශ වලින් එද ගම්වැසියාට ලැබුණි. වැව්වල මාළු ද දෛනික ආහාරයට ඇතුලත් වූ අතර ගැමියා වැඩි මාළු ප්‍රමාණයක් වියලා කරවල සැදුවේය. මීගස් හා කැකුණ ගස් වනයේ සරුවට වැඩුණු අතර ගෙවතු වලත් ගොවිබිම් ආශ්‍රිත පෙදෙස් වලත් මීගස් හා

කැකුණ වගා කළේ. දිනපතා පහන් දැල්වීමට අවශ්‍ය කෙල් ලබා ගැනීම සඳහාය. මේ සෑම වගාවක් සඳහාම පොහොර භාවිතය අවශ්‍ය විය. බෝග සඳහා අවශ්‍ය පොහොර ලබා ගන්නේ අවට පරිසරයෙනි. ගවයින්ගේ ගොම, මුත්‍රා සහ දිරා ගිය සත්ත්ව ඇටකටු පොහොර, ලෙස යොදා ගන්නේය. සැබවින්ම මේවා කාබනික පොහොර වූ නිසා දිගුකලක් පස් සරු බව රැකීමට සමත් විය.

අතිතයේදී කෘෂි පාරිසරික ජීවන රටාවක් අගය කළ ලක්වැසියා අද එම තත්ත්වයෙන් මිදී අපට නුහුරු කෘෂි තාක්‍ෂණයක් පසුපස යමින් දේශීය දේ ඉවත ලමින් කටයුතු කිරීමට පෙළඹීම, අනාදීමත් කාලයක සිට අපට හිමිවී තිබුණු දේශීය දැනුම පිරිහීමට වූ එක් හේතුවකි.

මහවැව් ඉදිකළ මහ පැරකුම් රජුගේ පිලිරුව